

CZU: 343.1(478)

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2023.2\(65\).02](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2023.2(65).02)

ANALIZA MATERIALELOR ȘTIINȚIFICE PRIVIND RĂSPUNDEREA PENALĂ PENTRU AMESTECUL ÎN ÎNFĂPTUIREA JUSTIȚIEI ȘI ÎN URMĂRIREA PENALĂ PUBLICATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Constantin BRAGOI,
absolvent INJ,
candidat la funcția de judecător,
doctorand, USM
<https://orcid.org/0009-0000-0457-9636>

SUMAR

Mai jos ne-am propus să analizăm articolele științifice în domeniul infracțiunilor de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală (art. 303 CP) publicate în R. Moldova. În conținutul lucrării sunt puse în centrul analizei principalele contribuții științifice a infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP RM, cu descrierea lor și specificarea importanței acestora. În special, s-a efectuat o trecere în revistă a unor idei, concepții, opinii desprinse din lucrările științifice analizate, ceea ce demonstrează necesitatea examinării suplimentare a infracțiunilor prevăzute de art. 303 CP RM.

Cuvinte-cheie: drept penal, infracțiune, amestecul în înfăptuirea justiției, amestecul în urmărirea penală, instanță de judecată, organ de urmărire penală, materiale științifice.

Introducere

Deși doctrina juridică nu reprezintă un izvor de drept, așa cum se arată în toate lucrările care tratează teoria generală a dreptului, aceasta joacă un rol important în sistemul de drept al R. Moldova, deoarece contribuie în mod esențial la interpretarea normelor juridice, în sensul aplicării juste și corespunzătoare a acestora. Astfel, chiar dacă doctrina nu reprezintă un izvor formal al dreptului și nu creează reguli noi, este cert faptul că interpretarea doctrinară promovată în monografiile, studii, recenzii, cursuri universitare, comunicări juridice, are o pondere considerabilă, or, în opinia noastră, ar fi de neimaginat practica judiciară fără teoria juridică.

În doctrina autohtonă, mai mulți autori au abordat în lucrările lor aspecte legate de răspunderea

THE ANALYSIS OF SCIENTIFIC MATERIALS REGARDING CRIMINAL LIABILITY FOR INTERFERENCE WITH THE ADMINISTRATION OF JUSTICE AND CRIMINAL PROSECUTION PUBLISHED IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

SUMMARY

In this article we have proposed to analyze the scientific materials in the field of crimes of interference in the administration of justice and in criminal prosecution (art. 303 of the Criminal Code of the Republic of Moldova) published in the Republic of Moldova. In the content of the paper the main scientific contributions of the crimes provided in art. 303 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, are put in the center of the analysis, with their description and specification of their importance. In particular, the author carries out a review of some ideas, concepts, opinions derived from the analyzed scientific works and demonstrates the need for additional examination of the offenses provided for in art. 303 of Criminal Code of the Republic of Moldova.

Key-words: criminal law, crime, interference in the execution of justice, interference in the criminal investigation, court of law, criminal investigation body, scientific materials.

penală pentru amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală, însă, cu toate acestea, până în prezent în R. Moldova nu există studii monografice dedicate în mod special problemei privind răspunderea penală pentru amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală.

Din aceste motive și pentru a elucida opinia doctrinarilor autohtoni asupra interpretării infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, prin prezenta lucrare ne-am propus să analizăm materialele științifice privind răspunderea penală pentru amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală publicate în R. Moldova.

Discuții și rezultate

Efectuând examinarea în succesiune cronologică a materialelor științifice pe marginea subiectului investigat, în debutul acestui studiu vom scoate în evidență lucrarea elaborată de doctrinarul Gh. Ulianoschi [11], care datează încă din anul 1999.

Este de menționat că studiul efectuat de către autor se referă la infracțiunile contra justiției incriminate în Codul penal al RSS Moldovenească din 24 martie 1961. Cu toate acestea, lucrarea științifică prezintă un interes deosebit, în special, autorul oferă o clasificare a infracțiunilor care împiedică îndeplinirea justiției după obiectul juridic al infracțiunii și invocă mai multe aspecte generale și comune ale infracțiunilor de acest tip.

Astfel, doctrinarul Gh. Ulianoschi consideră că obiectul juridic generic al infracțiunilor care împiedică îndeplinirea justiției îl constituie „valorile și relațiile sociale privitoare la buna îndeplinire a justiției” [11, p. 10]. La fel, autorul opinează că „majoritatea infracțiunilor care împiedică îndeplinirea justiției au și un obiect juridic special secundar, deoarece, alături de valorile sociale privind îndeplinirea justiției în subsidiar, sunt ocrotite și alte valori sociale, cum ar fi libertatea, demnitatea și integritatea corporală a persoanei” [11, p. 13].

Conform conținutului acestui studiu, autorul încadrează infracțiunile de amestec în îndeplinirea justiției și în urmărirea penală în categoria infracțiunilor „contra justiției, care împiedică realizarea principiilor constituționale privitoare la activitatea organelor care îndeplinesc justiția”.

Autorul susține că, prin incriminarea infracțiunilor de amestec în îndeplinirea justiției și în urmărirea penală, legislatorul a urmărit „scopul de a apăra valorile și relațiile sociale privitoare la independența și imparțialitatea judecătorilor, procurorilor și a persoanelor ce efectuează urmărirea penală” [11, p. 35]. De asemenea, în viziunea doctrinarului, infracțiunile de amestec în îndeplinirea justiției și în urmărirea penală urmează a fi săvârșite cu scopul special „de a împiedica aflarea adevărului ori de a obține adoptarea sau pronunțarea unei hotărâri ilegale” [11, p. 23].

În anul 2003, T. Popovici a fost coautorul unui comentariu la Codul penal al R. Moldova [1], în care a analizat, printre altele, art. 303 CP. Comentariul la art. 303 CP vizează cele patru elemente constitutive ale infracțiunilor de amestec în îndeplinirea justiției și în urmărirea penală, precum și circumstanța agravantă a acestor infracțiuni. După părerea lui T. Popovici, obiectul infracțiunilor specificate la art. 303 CP îl constituie „activitatea instanței judecătorești și a organelor de urmărire penală”. Iar obiectul facultativ al infracțiunilor îl reprezintă „personalitatea judecătorului, procurorului, a ofițerului de urmărire penală în cazul în care asupra acestor persoane se

săvârșesc acțiuni îndreptate spre a limita drepturile lor prevăzute de Codul de procedură penală sau de alte acte legislative, precum și a persoanelor implicate în procedurile penale ca parte sau alți subiecți de procedură”.

În opinia aceluiași autor, latura obiectivă a infracțiunilor de amestec în îndeplinirea justiției și în urmărirea penală se poate manifesta „în acțiuni sub formă de rugăminți, promisiuni, cereri, amenințări – lansate în privința acestor persoane direct sau prin rude apropiate etc.”.

În încercarea de a identifica momentul de consumare a infracțiunii, autorul relevă că „infracțiunea este formală și se consideră consumată din momentul admiterii acțiunilor de amestec în îndeplinirea justiției și în urmărirea penală”. La fel, doctrinarul menționează că prin noțiunea „cu folosirea situației de serviciu”, ca circumstanță agravantă, se înțelege „folosirea situației de serviciu contrar intereselor de serviciu, prin indicații concrete, ordine pentru a influența instanța sau organul de urmărire penală, în sensul adoptării hotărârii agreabile acestei persoane” [1, p. 640].

Prezintă interes și reflecțiile lui T. Popovici asupra conținutului laturii subiective a infracțiunilor care sunt specificate la art. 303 CP. Astfel, autorul afirmă că „latura subiectivă reprezintă o acțiune sau o inacțiune cu intenție directă” [1, p. 641].

În acest sens, considerăm neclară opinia autorului cu privire la faptul că latura subiectivă reprezintă „o acțiune sau o inacțiune”, or, spre deosebire de latura obiectivă a infracțiunii, care se materializează într-un act exterior de execuție, latura subiectivă constituie partea interioară a infracțiunii, care determină atitudinea psihică a făptuitorului față de faptă – acțiunea sau inacțiunea prejudiciabilă și de urmările acesteia. Astfel, deși uneori forma vinovăției poate fi desprinsă din natura acțiunilor/inacțiunilor infracționale comise, cu siguranță, nici unul dintre semnele laturii subiective nu întrunește în corpul său semnul material al infracțiunii, care se manifestă sub formă de acțiune sau inacțiune.

Referitor la subiectul infracțiunilor prevăzute la alin. (1) și (2) art. 303 CP, T. Popovici menționează că „în calitate de subiect este recunoscută persoana fizică responsabilă care a atins vârsta de 16 ani”, iar în ipoteza circumstanței agravante prevăzută la alin. (3) art. 303 CP în calitate de subiect „poate fi doar persoana cu funcție de răspundere, conform art. 123 CP” [1, p. 641].

O altă lucrare din același an, 2003, a fost elaborată de autorul I. Macari [10]. În special, aici prezintă interes viziunile doctrinare expuse pe marginea art. 303 CP. În ceea ce privește tipologia infracțiunilor contra justiției, autorul înglobează infracțiunile prevăzute la art. 303 CP în categoria infracțiunilor

„contra colaboratorilor organelor de justiție”. În viziunea acestui autor, obiectul infracțiunilor analizate îl constituie „activitatea legitimă a organelor de justiție privind lupta cu criminalitatea”. Deși folosește sintagma „obiectul infracțiunii”, autorul are în vedere obiectul juridic special al infracțiunii, menționând că „judecătorii, procurorii și persoanele care înfăptuiesc urmărirea penală trebuie ocrotite pentru a asigura efectuarea normală a justiției în genere”.

Examinând latura obiectivă a infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, autorul opinează că aceasta se manifestă prin „amestecul, sub orice formă, în judecarea cauzelor de către instanțele de judecată cu scopul de a împiedica examinarea multilaterală, deplină și obiectivă a cauzei concrete sau de a obține pronunțarea unei hotărâri judecătorești ilegale” [10, p. 349]. La acest capitol observăm că autorul, analizând latura obiectivă a infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, omite să identifice în ce constă fapta prejudiciabilă prevăzută la alin. (2) art. 303 CP, care, în opinia noastră, la acea etapă, consta în acțiunea de exercitare a amestecului, sub orice formă, în activitatea organelor de urmărire penală.

În partea ce ține de latura subiectivă a infracțiunilor, suntem solidari cu opinia lui I. Macari atunci când susține că aceasta se caracterizează prin „intenție directă” [10, p. 350]. Totodată, în viziunea noastră, unele aspecte cu privire la latura subiectivă nu au fost suficient dezvoltate de către autor. În acest sens, considerăm oportun de a menționa că scopul infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP este unul special și poate fi desprins cu ușurință din norma incriminatorie, iar prezența oricărui alt scop decât cel prevăzut la art. 303 CP exclude calificarea celor săvârșite în baza acestei norme.

A. Borodac este autorul unui manual ce datează din anul 2004 [4], în care se analizează, printre altele, infracțiunile prevăzute la art. 303 CP. Autorul dat încadrează infracțiunile de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală în categoria infracțiunilor „săvârșite de persoane obligate potrivit legii sau datoriei cetățenești de a acorda ajutor justiției sau de a nu împiedica înfăptuirea ei”.

Analizând componentele de infracțiuni prevăzute la art. 303 CP, observăm că autorul omite să identifice relațiile sociale ocrotite de legea penală, care pot fi lezate prin comiterea acestor infracțiuni, însă abordează caracteristicile laturii obiective și subiective. Ulterior, el stabilește subiecții infracțiunilor și explică agravarea răspunderii penale în cazul săvârșirii infracțiunii cu folosirea situației de serviciu. De exemplu, autorul susține că „amestecul în înfăptuirea justiției sau în urmărirea penală constă în influența asupra judecătorilor, procurorilor sau a organului de urmărire penală cu scopul de a obține pronunțarea unei hotărâri judecătorești ilegale sau

de a împiedica cercetarea rapidă, completă și obiectivă a cauzei penale”.

În planul examinării elementelor constitutive subiective ale infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, A. Borodac arată că latura subiectivă a infracțiunilor se caracterizează prin „intenție directă”. Caracterizând circumstanța agravantă prevăzută la alin. (3) art. 303 CP, A. Borodac relevă că prin „folosire a situației de serviciu” urmează a fi înțeles „abuzul de putere sau abuzul de serviciu al persoanelor în subordonarea directă sau indirectă a cărora se află judecătorul, procurorul sau ofițerul de urmărire penală” [4, p. 466].

În 2005 a apărut un manual elaborat în coautorat de S. Brînza, X. Ulianoschi, V. Stati și alții [5]. În cadrul acestei lucrări, analiza infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP este efectuată de X. Ulianoschi. Susținem pe deplin părerea doctrinarului X. Ulianoschi privind atribuirea infracțiunilor de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală în categoria infracțiunilor „care împiedică îndeplinirea de către judecători sau colaboratorii organelor de drept a obligațiilor lor în vederea realizării sarcinilor și scopurilor justiției”.

Inter alia, acest autor afirmă că infracțiunile prevăzute la art. 303 aduc atingere, în principal, „relațiilor sociale cu privire la activitatea instanței judecătorești, ca unic promotor al actului de justiție, și la efectuarea urmăririi penale de către organele de stat împuternicite de lege” [5, p. 586].

În opinia lui X. Ulianoschi, infracțiunile prevăzute la art. 303 CP presupun și existența obiectului juridic secundar pe care îl constituie „relațiile sociale cu privire la libertatea morală a judecătorului, procurorului, ofițerului de urmărire penală, în situația în care asupra persoanelor respective se săvârșesc acțiuni îndreptate spre limitarea drepturilor lor prevăzute de Codul de procedură penală”.

Comportă valoare și viziunea autorului cu referire la construcția laturii obiective a infracțiunii și la momentul consumării infracțiunii – opinii pe care le susținem și care nu pot fi supuse criticilor. Astfel, suntem solidari cu opinia lui X. Ulianoschi, conform căreia „infracțiunile prevăzute la art. 303 CP sunt formale și se consideră consumate din momentul amestecului în activitatea acestor organe”.

În partea privind semnele subiective ale compoziției de infracțiune, X. Ulianoschi argumentează că latura subiectivă a infracțiunilor se caracterizează prin „intenție directă”.

Totodată, prezintă interes și reflecțiile doctrinarului cu referire la alte semne obligatorii ale laturii subiective. Astfel, în opinia lui X. Ulianoschi, din alin. (1) art. 303 CP rezultă existența a două scopuri: „a) împiedicarea examinării multilaterale, depline și obiective; b) obținerea pronunțării unei hotărâri judecătorești ilegale”. În context, autorul susține

că „pentru incriminarea acestei infracțiuni este suficientă realizarea unui singur scop”. La fel, autorul afirmă că în cazul alin. (2) art. 303 CP există doar un singur scop – „de a împiedica cercetarea rapidă, completă și obiectivă a cauzei penale” [5, p. 587].

Studiul se încheie cu examinarea subiectului infracțiunii, astfel încât X. Ulianovschi menționează că „subiectul infracțiunilor prevăzute la alin. (1) și (2) art. 303 CP este unul general, fiind persoana fizică responsabilă care, la momentul comiterii faptei, a împlinit vârsta de 16 ani, iar la alin. (3) art. 303 CP subiectul este unul special, adică persoana cu funcție de răspundere” [5, p. 588].

Tot în anul 2005 a fost elaborată o altă lucrare, ea având în calitate de coautori pe A. Barbăneagră, V. Berliba, C. Gurschi și alții [2]. În cadrul acestei lucrări, comentariul la art. 303 CP îi aparține lui T. Popovici.

În acest studiu sunt reproduse informațiile pe care le cunoaștem din lucrarea la care T. Popovici este coautor, datată din 2003, despre care am vorbit mai sus. Prezintă interes afirmația autorului cu referire la faptul că „în cazul în care acțiunile infractorului sunt îndreptate împotriva proprietății judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală sau împotriva vieții și sănătății acestora, asemenea acțiuni urmează să fie calificate prin cumul de infracțiuni” [2, p. 488].

O lucrare cu conotație de aplicabilitate practică în domeniul cercetat este și „Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu”, elaborată în anul 2009 de un grup de cercetători, printre care A. Barbăneagră, Gh. Alecu, V. Berliba și alții [3]. În cadrul acestei lucrări, comentariul la art. 303 CP îi aparține lui Gh. Ulianovschi.

În cea mai mare parte, autorul reproduce ideile exprimate în lucrările științifice analizate mai sus, fiind foarte detaliate explicațiile cu privire la conținutul obiectului, laturii obiective, laturii subiective, subiectului și circumstanței agravante ale faptelor incriminate la art. 303 CP.

Își găsesc dezvoltare și alte idei. De exemplu, autorul argumentează pericolul social al infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP prin „necesitatea de a proteja justiția în persoana judecătorului, procurorului și a altor funcționari abilitați cu efectuarea urmăririi penale, pentru a se evita amestecul sau împiedicarea sub orice formă în judecarea cauzelor penale sau efectuarea urmăririi penale” [3, p. 670].

În 2011 a apărut o lucrare fundamentală pentru partea specială a dreptului penal al R. Moldova, elaborată de doctrinarii S. Brînza și V. Stati [6]. În cadrul acestei lucrări găsim o caracteristică generală a elementelor componente de infracțiune, o exemplificare amplă a elementelor, a semnelor obiective și subiective a infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP.

Autorii oferă o argumentare convingătoare asupra oportunității incriminării faptelor de amestec în

înfăptuirea justiției și în urmărirea penală. De asemenea, în această lucrare se relevă, pentru prima dată, că în art. 303 CP, sub aceeași denumire marginală de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală, sunt reunite două variante-tip de infracțiuni și o singură variantă agravată de infracțiune.

Totodată, spre deosebire de lucrările analizate anterior, observăm că în această lucrare regăsim explicații mai explicite și exhaustive asupra a ceea ce constituie obiectul infracțiunilor de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală. Astfel, refrindu-se la obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 303 CP, autorii susțin că acesta se constituie din „relațiile sociale cu privire la neadmiterea imixtiunii în activitatea instanței judecătorești, ca unic promotor al actului de justiție” [6, p. 683]. Iar obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin. (2) art. 303 CP îl formează „relațiile sociale cu privire la neadmiterea imixtiunii în activitatea organelor de urmărire penală” [6, p. 688].

Autorii menționează că, în plan secundar, infracțiunile analizate pot aduce atingere „relațiilor sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea sau libertatea psihică (morală) a persoanei”. Drept urmare, suntem solidari opiniei doctrinarilor cu privire la faptul că „infracțiunile prevăzute la art. 303 CP pot avea obiect material atunci când se presupune influențarea directă infracțională asupra corpului victimei”.

În cadrul acestei lucrări este identificată, pentru prima dată, victima infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, autorii menționând că „numai judecătorul poate fi victima infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 303 CP”. Iar cât privește infracțiunea prevăzută la alin. (2) art. 303 CP, în calitate de victimă poate fi „ofițerul de urmărire penală și procurorul” [6, p. 684].

Prezintă interes și precizările doctrinarilor cu referire la faptul că „în calitate de victimă a infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 303 CP nu poate să apară judecătorul de instrucție, deoarece acesta nu ia parte la judecarea cauzelor, precum și judecătorii Curții Constituționale, întrucât Curtea Constituțională nu poate îndeplini justiția” [6, p. 685].

În continuare, în contextul investigării laturii obiective a acestor infracțiuni, cei doi doctrinari definesc noțiunea de exercitare a amestecului în judecarea cauzelor de către instanțele de judecată și în activitatea organelor de urmărire penală.

Referitor la caracteristicile laturii obiective a infracțiunilor analizate, S. Brînza și V. Stati subliniază că „pentru calificarea faptei în baza alin. (1) art. 303 CP, nu are importanță dacă amestecul se exercită în judecarea cauzelor penale, civile, de contencios administrativ sau contravenționale. De asemenea, nu are relevanță etapa de judecare a cauzei de către instanța de judecată: judecarea în fond, apel sau recurs” [6, p. 685].

În ipoteza constrângerii fizice, autorii explică faptul că „violența aplicată asupra victimei nu trebuie să depășească gradul de intensitate al vătămării intenționate ușoare a integrității corporale sau a sănătății. Dacă gradul de intensitate este mai mare, răspunderea se va aplica numai în baza lit. c) alin. (1) art. 151 sau lit. d) alin. (2) art. 152 CP”.

Importantă este și soluția de calificare, recomandată în lucrare, în cazul în care amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală se concretizează în amenințare cu omor sau cu vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, autorii menționând că „nu este necesară calificarea suplimentară conform art. 155 CP”.

În legătură cu delimitarea infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP de corupere activă, S. Brînza și V. Stati învederează că „nu poate fi aplicată răspunderea conform art. 303 CP în cazul în care judecătorului, ofițerului de urmărire penală sau procurorului i se promite, oferă sau i se dă, personal sau prin mijlocitor, bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, solicitându-i-se să îndeplinească sau nu, ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni ce ține de obligațiile lui de serviciu, ori ca acesta să îndeplinească o acțiune contrar acestor obligații. Un asemenea amestec reprezintă corupere activă și se califică doar în baza art. 325 CP” [6, p. 686].

Comportă valoare și opinia autorilor cu privire la faptul că „ultragierea colaboratorului organelor de ocrotire a normelor de drept, fie opunerea de rezistență procurorului sau ofițerului de urmărire penală, atrage răspundere nu conform alin. (2) art. 303 CP, ci în baza art. 353 din Codul contravențional” [6, p. 690].

Totodată, susținem pe deplin opinia cercetătorilor S. Brînza și V. Stati, conform căreia fapta prejudiciabilă a infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP se poate exprima numai în „acțiune”. La fel, raliem opiniei referitoare la faptul că infracțiunile prevăzute la art. 303 CP sunt „infracțiuni formale, ce se consideră consumate din momentul exercitării amestecului, sub orice formă, în judecarea cauzei de către instanțele de judecată sau în activitatea organelor de urmărire penală”.

În privința laturii subiective a infracțiunilor analizate, cei doi coautori exprimă un punct de vedere care este majoritar în doctrina penală autohtonă, și anume că „latura subiectivă se caracterizează prin intenție directă, iar motivul poate fi concretizat în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; carierism; excesul de zel; motive de sorginte politică etc.” [6, p. 687].

Totodată, referitor la semnele obligatorii ale laturii subiective a infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, S. Brînza și V. Stati, la fel ca X. Ulianovschi, sunt de părere că „scopul infracțiunii prevăzută la

alin. (1) art. 303 CP este unul special și constă în a împiedica examinarea multilaterală, deplină și obiectivă a cauzei concrete sau de a obține pronunțarea unei hotărâri judecătorești ilegale” [6, p. 687]. Iar scopul infracțiunii prevăzută la alin. (2) art. 303 CP constă în „a împiedica cercetarea rapidă, completă și obiectivă a cauzei penale. Prezența oricărui alt scop exclude calificarea celor săvârșite în baza art. 303 CP” [6, p. 691].

Sunt foarte detaliate și explicațiile aceluiași autori cu privire la conținutul subiectului infracțiunilor specificate de art. 303 CP. Astfel, în opinia doctrinarilor, „persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani este subiect al infracțiunilor prevăzute la alin. (1) și (2) art. 303 CP. Iar dacă subiectul este o persoană cu funcție de răspundere sau o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală și care se folosește de situația de serviciu, răspunderea urmează a fi agravată conform alin. (3) art. 303 CP” [6, p. 691].

În cele ce urmează vom menționa articolul științific elaborat în coautorat, în anul 2013, de V. Cușnir și A. Doga [8], în cadrul căruia se examinează clasificarea infracțiunilor contra justiției potrivit legislației penale a R. Moldova. La caz, cei doi autori argumentează faptul că infracțiunea de amestec în înfăptuirea justiției prevăzută la alin. (1) art. 303 CP atentează în exclusivitate la „relațiile sociale, condiționate de activitatea jurisdicțională realizată de instanțele judecătorești” [8, p. 18].

O altă lucrare, din 2013, care, într-o anumită măsură, intercalează cu tema supusă cercetării, este a autorului A. Doga [9]. În ea se face referire la clasificarea infracțiunilor contra justiției, din al căror sistem face parte și infracțiunea de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală.

Este de menționat că autorul A. Doga, la fel ca Gh. Ulianovschi, clasifică infracțiunile după criteriul obiectului juridic al infracțiunii, astfel încât încadrează infracțiunile prevăzute la art. 303 CP în categoria infracțiunilor „care împiedică îndeplinirea obligațiilor de către reprezentanții organelor care înfăptuiesc sau contribuie la înfăptuirea justiției” [9, p. 61].

Încheiem analiza materialelor științifice privind răspunderea penală pentru amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală, publicate în R. Moldova, cu lucrarea publicată de către S. Brînza și V. Stati [7] în anul 2015.

Cu toate că analiza infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, efectuată în cadrul acestei cercetări științifice, nu diferă semnificativ de exegeza aceluiași infracțiuni ce datează din 2011, putem afirma cu certitudine că în cadrul acestui studiu s-a efectuat o analiză mai aprofundată a elementelor componentelor de infracțiuni prevăzute la art. 303

CP. Astfel, respectiva lucrare reprezintă o cercetare mult mai complexă decât lucrarea acelorași autori publicată în 2011. Totodată, este de menționat că, prin prisma modificărilor legislative operate la art. 303 CP, această lucrare prezintă unele abordări noi, care nu au fost puse în discuție până la această etapă de doctrinarii autohtoni.

În această ordine de idei, menționăm că, urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 64 din 4 aprilie 2013, pentru modificarea și completarea Codului penal al R. Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, legislatorul a completat art. 303 CP după cum urmează: la alin. (1), după cuvintele „instanțele de judecată”, s-au introdus cuvintele „naționale sau internaționale”, iar la alin. (2), după cuvintele „organelor de urmărire penală”, s-au introdus cuvintele „sau a personalului instanțelor de judecată internaționale”.

Astfel, după modificările operate în legea penală, în opinia doctrinarilor S. Brînza și V. Stati, obiectul juridic special al infracțiunii specificate la alin. (1) art. 303 CP îl constituie „relațiile sociale cu privire la neadmiterea imixtiunii în activitatea instanței judecătorești naționale sau internaționale, ca unic promotor al actului de justiție” [7, p. 727]. Iar obiectul juridic special al infracțiunii specificată la alin. (2) art. 303 CP îl constituie „relațiile sociale cu privire la neadmiterea imixtiunii în activitatea organelor de urmărire penală sau a personalului instanțelor de judecată internaționale” [7, p. 730].

Prezintă interes și precizările doctrinarilor cu privire la faptul că victima infracțiunii prevăzută la alin. (1) art. 303 CP poate fi nu doar judecătorul din cadrul unei „instanțe de judecată națională”, dar și judecătorul din cadrul unei „instanțe de judecată internațională” [7, p. 728]. Nu în ultimul rând, victima infracțiunii prevăzută la alin. (2) art. 303 CP poate fi cel care reprezintă „personalul instanțelor de judecată internaționale” [7, 731].

În continuare, pe lângă cele enunțate, în cadrul aceleiași lucrări se determină conținutul obiectului material al infracțiunilor prevăzute la art. 303 CP, faptei (acțiunii) prejudiciabile, urmărilor prejudiciabile și legăturii cauzale. De asemenea, S. Brînza și V. Stati scot în relief momentul de consumare a infracțiunilor, forma și tipul vinovăției la săvârșirea acestor infracțiuni, precum și motivul, scopul special al infracțiunilor, cât și condițiile generale ale subiectului infracțiunilor.

Analiza efectuată de S. Brînza și V. Stati finalizează cu examinarea detaliată a circumstanței agravante consemnată la alin. (3) art. 303 CP. Astfel, suntem într-o totală de acord cu afirmația doctrinarilor cu privire la faptul că „aplicarea răspunderii în baza alin. (3) art. 303 CP exclude calificarea suplimentară conform art. 327 sau 335 CP, ori a art. 312 din Codul contravențional” [7, p. 734].

Concluzii

Printre autorii autohtoni care au efectuat cercetări juridico-penale ale infracțiunilor de amestec în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală din perspectiva dreptului penal material se numără: A. Borodac, S. Brînza, V. Stati, X. Ulianovschi, Gh. Ulianovschi, I. Macari, T. Popovici.

În urma analizei lucrărilor științifice ale doctrinarilor din R. Moldova, am constatat că fondul doctrinar autohton este existent, însă nivelul de elaborare a concepției științifice privind răspunderea penală pentru amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală nu poate fi recunoscut ca unul avansat. Astfel, în eventualitatea în care există mai multe contradicții jurisprudențiale care necesită a fi remediate, considerăm că, la etapa acutală, se impune suplینirea cadrului științific existent prin elaborarea unei baze conceptuale care ar descrie la nivel teoretic algoritmul de aplicare a art. 303 CP în procesul de încadrare juridico-penală și ar analiza curențele practice la aplicarea acestor norme penale.

Referințe bibliografice

1. Barbăneagră A. ș.a. *Codul penal al Republicii Moldova: Comentariu*. Chișinău: ARC, 2003. 860 p.
2. Barbăneagră A. ș.a. *Codul penal comentat și adnotat*. Chișinău: Cartier, 2005. 656 p.
3. Barbăneagră A. ș.a. *Codul penal al Republicii Moldova: Comentariu*. (Legea nr.985-XVI din 18.04.2002. Cu toate modificările operate până la republicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.72-79/195 din 14.04.2009. Adnotat cu jurisprudența CtEDO și a instanțelor naționale). Chișinău: Sarmis, 2009. 860 p.
4. Borodac A. *Manual de drept penal. Partea specială*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2004. 622 p.
5. Brînza S. ș.a. *Drept penal. Partea specială. Vol. II*. Chișinău: Cartier, 2005. 804 p.
6. Brînza S., Stati V. *Drept penal. Partea specială. Vol. II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 1324 p.
7. Brînza S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
8. Cușnir V., Doga A. Reflecții asupra noțiunii de justiție ca valoare socială protejată de normele juridico-penale. În: *Revista Națională de Drept*, 2013, nr. 12, p. 16-18.
9. Doga A. Clasificarea infracțiunilor contra justiției potrivit legislației penale a Republicii Moldova. În: *Revista Națională de Drept*, 2013, nr. 11, p. 59-61.
10. Macari I. *Dreptul penal al Republicii Moldova. Partea specială*. Chișinău: CE USM, 2003. 509 p.
11. Ulianovschi Gh. *Infracțiuni care împiedică înfăptuirea justiției*. Chișinău: Garuda-Art, 1999. 174 p.